

PRZEPUKŁY (13) *part praet act*

e jasne.

sg m N przepukły (3). ◇ f A przepukłą (1). ◇ n A przepukł(e) (2). ◇ pl N m pers przepukli (1). ◇ [G przepukłych.] ◇ D przepukłym (2). ◇ A subst przepukł(e) (4).

Sł stp brak, Cn notuje.

1. *Pęknięty, rozerwany, przerwany* (zwykle o wrzodach); *diruptus, ruptus* Cn (5) : [Pirula] Też przepukłe rzeczy albo przerwanie [paia/ owrzedzenie w miechierzu y w macicy goij. *FalZioł* I 116c; Też gdy gi [pirulę] na miełtczne przepukłe prziwiąże/ albo wwarzywłzi tę iuchę fnie⁸⁰ pije/ przepuknienie łtwarza *FalZioł* I 116d.

Wyrażenia: »bolączka przepukła« (1): Nowego orzecha iądra rozeźwać w włtach á przyłożyć na bolączkę przepukłą ktora bywa z melankolijey/ goij ią *FalZioł* III 18d.

[lek. »wrzody przepukłe« = *czyrakowatość* (*furunculosis*): Wrzodow przepukłych leczenie/ łzukay wrzodow ćiekących. *SienHerb* C#4b, C #4b.]

Szeregi: »przepukły albo przerwany« (1): [list i żołqdz, i dębianki] zwieraią miełtacza przepukłe albo przerwane. *FalZioł* I [1152]a.

»zebrany i przepukły« (1): Kamień ktory w nich [gąbkach] nayduią, ma moc kamień łamać w człowieku/ bolączki nie zebrane rozgania/ zebrane y przepukłe wyfułza *FalZioł* I 142b.

2. *Mający przepuklinę* (zwłascza mosznową), *cierpiący na przepuklinę* (*hernia*); *herniosus* *Vulg*; *diruptus, ruptus* *Mącz* (8) : W Bércynonie [św. Wincentemu] przepukłe mu dziećię podano profząc/ áby ie krzyżem S. przeżegnał. Ikoro to wczynił dziećię vzdrowiało. *SkarŻyw* 311, 581.

[W połączeniu szeregowym: Człowiek [...] ktorybykolwie miał plinę ábo iáką wadę ná čiele swoim/ nie będzie offiárował chlebow święconych Bogu fwemu/ [...] iefliby theż włtháwiczny świerz b miał/ ábo liźáie/ ábo był przepukły. *Leop Lev* 21/20 (*Linde*).]

a. *W funkcji rzeczownika* (6) : Niechay nie wchodzą do zgrómádzienia páńfkiego przepukły áni trzebieniec [laesus testium, et abscissione membri]. *BibRadz Deut* 23/1; *Ruptis* perquam utile, Przepukłim bárzo požiteczno. *Mącz* 293a; *Diruptus homo*, Przepukły. *Mącz* 361a; *Calep* 479b; [*BudBib Deut* 23/1 (*Linde*)].

[W połączeniu szeregowym: [nie ma ofiar sprawować] Tákże gárbáty/ y ten coby był mdłego wzroku/ ábo bielmo ná oku máiący/ ábo kroftáwy/ ábo párfzywy/ ábo przepukły [*contusus testiculo*]. *BibRadz Lev* 21/20 (*Linde*).]

Szeregi: »przepukły i przerwany« (1): [dębowa wódka] rany y wrzody czyłci y zawiera/ z wyłoka vpadłym/ przepukłym y przerwanym barzo iefłh dobra ku picciu *FalZioł* II 5a.

»przepukły albo wypukły« (1): *Rupti etiam vocantur*, Przepukli álbo wypukli zwłáfczázá w łonie. *Mącz* 360c.

Synonimy: 1. *przerwany*; 2. *wypukły*.

Cf **PRZEPUKNAĆ SIĘ**